

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

1 FEBRUARI 1994

ONTWERP VAN DECREET

**betreffende de wetenschappelijke dienstverlening
door de universiteiten en betreffende de relaties
van de universiteiten met andere rechtspersonen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer P. Hostekint**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer C. Moors.

Vaste Zeden : de heer J. De Meyer , mevrouw A. Leysen en de heren L. Martens, C. Moors en G. Vanleenhove ;
de heren P. Hostekint, A. Schellens, R. Swinnen en I. Verleyen ;
de heer R. Deswaene, mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck en de heer W. Taelman ;
de heer G. Annemans ;
de heer L. Appeltans ;
de heer J. Tavernier.

Plaatsvervangers :

de heren P. Breyne, H. Candries, P. Deprez, F. Sarens en M. Van Peel ;
de heren E. Baldewijns, E. Pinoie, W. Seeuws en R. Vanlerberghe ;
de heren E. Beysen en J. Eeman en mevrouw J. Leduc ;
mevrouw M. Dillen ;
de heer R. Van Hooland ;
de heer M. Maertens.

Zie :

447 (1993-1994)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Amendement

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken	3
11. Opmerkingen en vragen van de leden	5
111. Antwoord van de minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken	
— Evaluatie	7
— Controle op de samenwerkingsverbanden	7
— HOBu	8
— Ontwikking van de regeling	8
— De driedelige gelijkwaardige opdracht van de universiteiten	8
— De drie types van samenwerkingsverbanden en de garanties voor de derden ..	9
IV. Artikelsgewijze bespreking	9
V. Eindstemming	11
Tekst aangenomen door de Commissie	12

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid besprak voorliggend ontwerp van decreet tijdens haar vergadering van woensdag 26 januari.

1. Toelichting door de heer L. Van den Bossche, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

Voorliggend ontwerp van decreet wil een belangrijk onderdeel van de universitaire zending zoals deze bepaald werd in het decreet op de universiteiten van 12 juni 1991, namelijk de wetenschappelijke dienstverlening, regelen en een rechtsgrond geven aan relaties van de universiteiten met andere rechtspersonen welke gegroeid zijn of zullen groeien in het raam van de ‘derde functie’ van de universiteiten zoals de wetenschappelijke dienstverlening ook genoemd wordt.

Dit ontwerp van decreet geeft een basisreglementering waarbinnen de universiteiten autonoom hun derde opdracht kunnen vervullen en zal een einde stellen aan discussies over het al dan niet bestaan van een voldoende rechtsgrond ter zake en aan sommige mistoestanden zoals die in het verleden wel eens gegroeid zijn.

Het ontwerp van decreet bevat drie onderdelen die elk één van de aspecten van de wetenschappelijke dienstverlening behandelen namelijk :

a) de modaliteiten voor het afsluiten van overeenkomsten met derden voor het uitvoeren van wetenschappelijke dienstverlening ;

b) het creëren van een decretale rechtsgrond voor het deelnemen aan spin-off bedrijven en het bepalen van de voorwaarden waaronder universiteiten dit kunnen ;

c) een regeling voor de relaties van de universiteiten met vzw's en andere rechtspersonen die op en rond universiteiten actief zijn.

A. De raamreglementering voor het afsluiten van overeenkomsten inzake wetenschappelijke dienstverlening beoogt in hoofddorde volgende doelstellingen

1. Bepalen welke activiteiten onder deze noemer vallen. Dit is ook van belang voor de toepassing van de cumulatieregeling voorzien in het universitair decreet.

2. De zorg dat alle kosten die de universiteit voor de uitvoering van een overeenkomst maakt, met inbegrip van de onrechtstreekse kosten, terug betaald worden. Dit is niet alleen noodzakelijk voor het financieel evenwicht van de universiteit zelf, maar zal ook concurrentievervalsing met de bedrijfswereld wegens te lage prijzen uitsluiten.

3. Een billijke return naar de universiteiten ingeval van opbrengsten uit octrooien, licenties of andere intellectuele rechten als gevolg van vindingen voortvloeiend uit de uitvoering van contract-research kan tussen de contractanten overeengekomen worden.

4. Een mogelijkheid geven om de personeelsleden die de overeenkomsten uitvoeren hiervoor een beperkte vergoeding te verstrekken. Deze mogelijkheid kan de motivatie van het personeel om aan dienstverlening te doen verhogen en verkleint de neiging om dergelijke activiteiten via cumulatie of vzw's te gaan uitvoeren.

B. Het creëren van een decretale rechtsgrond voor de deelname van universiteiten in spin-off bedrijven is na het universitair decreet van 12 juni 1991 een noodzaak gebleken.

Inderdaad, het advies van de Raad van State bij het universitair decreet beperkt de deelname van de universiteiten in ondernemingen tot 'ondernemingen van wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening' of met andere woorden, ondernemingen waarvan de activiteiten in het verlengde liggen van de zending van de universiteiten. Het is dan ook in deze zin dat spin-off bedrijven gedefinieerd worden en dat de modaliteiten voor deelname van universiteiten aan spin-off's geplaatst worden.

Verder beoogt dit hoofdstuk :

1. De know-how van de universiteit die door de spin-off verder ontwikkeld zal worden en hierdoor aan de basis ligt van de oprichting ervan, dient steeds als immateriële inbreng in het bedrijf gevaloriseerd te worden. Daarnaast kan de instelling ook nog een rechtstreekse financiële inbreng hebben.

2. De beperking van de financiële inbreng en van de aansprakelijkheid van de universiteiten teneinde hun normale werking en financieel evenwicht niet in het gedrang te brengen.

3. De verplichting tot regelmatige evaluatie door de raden van bestuur van de universiteiten van hun participatie in spin-off bedrijven.

C. Het reilen en zeilen van vzw's en andere vormen van rechtspersonen op en rond universiteiten heeft in het verleden wel eens tot moeilijkheden geleid aan sommige universiteiten. Dit hoofdstuk wil dan ook orde op zaken stellen en de oprichting, de deelname en de relaties van universiteiten en personeelsleden van universiteiten aan vzw's en andere rechtspersonen zoveel als wettelijk mogelijk is regelen.

Uitgangspunt van dit hoofdstuk is in feite de oprichting van vzw's en dergelijke in het zog van universiteiten zo veel mogelijk te ontmoedigen in het voordeel van overeenkomsten voor wetenschappelijke dienstverlening zoals voorzien in hoofdstuk 1 of van deelname in spin-off's zoals geregeld in hoofdstuk 2. Indien toch een nood aan oprichting of deelname van een vzw bestaat, wordt er de voorkeur aan gegeven dat de universiteit zelf, als instelling deelneemt teneinde de binding met en het toezicht vanwege de universiteit te behouden.

Personeelsleden die betrokken zijn bij de oprichting of deelname aan een rechtspersoon welke activiteiten doet die door de instelling zelf kunnen gedaan worden of infrastructuur, personeel of andere middelen van de universiteit gebruiken zijn verplicht dit te melden aan de overheid van hun instelling.

In ieder geval moeten overeenkomsten inzake gebruik van middelen en de vergoeding van de kosten hiervoor met de universiteiten afgesloten worden.

Tenslotte voorziet dit hoofdstuk dat binnen het jaar iedere universiteit een inventaris opstelt van bestaande vzw's en hun relatie met de universiteit in overeenstemming brengt met de bepalingen opgenomen in dit hoofdstuk.

de universiteiten de nodige armslag geeft aan de universiteiten om hun derde functie adequaat waar te maken in onze huidige samenleving.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de VIOR en de SERV dit ontwerp gunstig adviseerden en enkele nuttige suggesties gaven waaraan in voorliggende tekst tegemoet gekomen werd. Ook de VIIR, alhoewel niet decretaal verplicht, werd geraadpleegd en bracht een gunstig advies uit en deed eveneens enkele voorstellen waarmee werd rekening gehouden.

De belangrijkste opmerking van de Raad van State op het voorontwerp van decreet betrof de toepasbaarheid van een aantal bepalingen ervan op de hogescholen. De hogescholen beschikken, binnen de huidige regelgeving, niet over de financiële- en beheersautonomie waarover de universiteiten beschikken. Ook de controle op deze instellingen is niet georganiseerd zoals bij de universiteiten, waar een commissaris en afgevaardigde van financiën toezicht uitoefenen op de wettelijkheid van de beslissingen en op het financieel evenwicht van de instellingen. Deze beide elementen, namelijk autonomie en controle, zijn fundamenteel in de opbouw van dit decreet. Daarom heeft de Vlaamse regering het beter geacht de hogescholen uit het toepassingsveld van dit ontwerp te halen en het enkel van toepassing te maken op de universiteiten. Hierdoor vervallen ook automatisch een aantal bemerkingen die de SERV en vooral de VIOR gemaakt hadden.

Indien de Vlaamse Raad in de toekomst bij decreet aan de hogescholen een gelijkaardige financiële- en beheersautonomie, met inbegrip van de noodzakelijke controle hierop, zou toekennen als aan de universiteiten, kan het toepassingsgebied van dit decreet naar de hogescholen toe verruimd worden.

11. Opmerkingen en vragen van de leden

Een lid merkt op dat met dit ontwerp van decreet enerzijds een duidelijk poging wordt ondernomen om de wetenschappelijke kennis te laten valoriseren met een return naar de betrokkenen, en dat anderzijds duidelijkheid wordt gecreëerd naar de toelaatbare dienstverlening door de respectievelijke instellingen.

Uit de adviezen blijkt dat iedereen het eens is met de grondbeginselen die geponeerd worden door het ontwerp, en ook vanuit het veld werden geen opmerkingen ontvangen.

Voor de spreker mag dit ontwerp echter niet beschouwd worden als een eindpunt, integendeel. Naar zijn gevoelen heeft de SERV terecht opgemerkt dat verdere beleidsinitiatieven nodig zullen zijn om de valorisatie in hoofde van de universiteiten en de hogescholen te optimaliseren. In het verleden werden aan alle instellingen reeds valorisatie-initiatieven genomen. Vaak begonnen die een eigen leven ten leiden en dwaalde men af van de universitaire zending of werden kredieten en infrastructuur gebruikt die teleologisch eigenlijk niet verantwoord waren. In gevallen van mislukking moesten de instellingen delen in de aansprakelijkheid, met alle gevolgen van dien. Een duidelijke decretale regeling was dan ook noodzakelijk.

Vraag is of de door het ontwerp ingebouwde waarborgen en controlemechanismen afdoend zullen zijn. Het lid sluit zich dan ook aan bij de suggestie van de SERV, namelijk dat een vijfjaarlijkse evaluatie van participaties in spin-off bedrijven noodzakelijk is.

Gelet op het groot maatschappelijk belang en de ruime consensus rond het ontwerp zal de fractie van de spreker dit ontwerp goedkeuren.

Een ander lid sluit zich aan bij deze lovende kritiek. Het ontwerp geeft een concrete invulling van de zogenaamde ‘derde opdracht’ van de universiteiten, en de spreker is vooral verheugd dat het ontwerp in samenspraak met de sector tot stand kon komen. Het voorziet in een raamregeling waardoor voor de universiteiten ruimte wordt gecreëerd om in te **spelen** op nieuwe tendenzen in het maatschappelijk veld en het sociaal-economisch leven. Het bevestigt bovendien dat de universiteit geen ivoren toren mag zijn, maar dat zij bindingen moet zoeken met de maatschappij. Tenslotte is zij verheugd dat het decreet in een latere fase uitgebreid kan worden tot de hogescholen.

Het lid vraagt zich wel af of het ingebouwde controlemechanisme effectief genoeg zal zijn. Zij suggereert dat de rol van de regeringscommissaris ter zake beter gespecificeerd zou worden, tenzij de minister aantoont dat het ontwerp in zijn huidige vorm voldoende waarborgen biedt op een effectieve controle, inzonderheid met betrekking tot de middelen die gegenereerd kunnen worden.

De spreker besluit dat ook haar partij het ontwerp van decreet zal goedkeuren.

Een derde spreker sluit zich namens zijn fractie eveneens aan bij de lovende beschouwingen ten aanzien van dit ontwerp van decreet. Hij is vooral tevreden dat de grijze schemerzone inzake de zogenaamde ‘derde functie’ van de universiteiten eindelijk opgeklaard wordt en dat alle betrokkenen weten waaraan zich te houden.

In dit verband wijst de spreker de Commissie erop dat de maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten – de zogenaamde ‘derde functie’- doorheen de tijd verschillende vormen heeft aangenomen. Hierbij waren de contracten tussen de universiteiten en de betrokken derden dikwijls zeer ondoorzichtig, met nadelige gevolgen voor de universiteiten. De spreker erkent dat de gemeenschap aanzienlijke bedragen in de universiteiten investeert, en dat het dan ook logisch is dat de universiteiten hun know how en kostbare apparatuur valoriseren voor de gemeenschap. Maar het is voor het lid even vanzelfsprekend dat de universiteit – de gemeenschap – een rechtvaardig aandeel in de return van de samenwerking tussen de universiteit en derden krijgt, en hij is dan ook zeer verheugd dat dit principe in het voorliggend ontwerp van decreet werd vastgelegd. Zo bepaalt het ontwerp duidelijk dat alle door de universiteiten gemaakte kosten vergoed moeten worden en dat zij recht hebben op een rechtvaardig aandeel in de opbrengsten op activiteiten die gericht zijn op de valorisatie van de aanwezige know-how. Het lid kan er zich eveneens mee akkoord verklaren dat de volgens het universiteitsdecreet uit 1991 prioritaire opdrachten van de universiteiten, namelijk onderwijs en onderzoek, vrijwaard blijven.

Het lid vestigt vervolgens de aandacht op de drie types van dienstverlening die via het ontwerp van decreet worden mogelijk gemaakt. In deze drie types wordt een hiërarchie ingebouwd waarbij de voorkeur uitgaat naar dienstverlening binnen de universiteit zelf, en waarbij de oprichting van vzw's en relaties met vzw's wordt ontmoedigd. De derde vorm van samenwerking, namelijk deelname aan spin-off bedrijven, wordt gezien als een mogelijkheid om know how te valoriseren waar dit niet kan via een eenvoudig dienstverleningscontract. Het principe dat de maatschappelijke en wetenschappe-

lijke dienstverlening zo veel mogelijk binnen de structuren van de universiteiten moet gebeuren, wordt door de fractie van de spreker ten volle gesteund. Hierdoor wordt de controle op een billijke return en de eigenlijke opdracht van universiteiten vergemakkelijkt.

Niettegenstaande zijn positieve evaluatie, heeft de spreker ook enkele vragen en bedenkingen. In de eerste plaats vraagt hij zich af in hoeverre individuele professoren kunnen ontsnappen aan deze regeling, bijvoorbeeld via privé-praktijken.

Vervolgens stelt hij vast dat in artikel 5 de nodige waarborgen werden ingeschreven ter vrijwaring van de belangen van de universiteiten – voorwaarden van recht van publikatie, gebruik van resultaten in colleges of wetenschappelijke bijeenkomsten en valorisatie van onderzoek – terwijl duidelijk minder rekening werd gehouden met de bekommernissen van de opdrachtgevers – bedrijven maar ook gemeentelijke en andere overheden. Zo krijgen deze opdrachtgevers bijvoorbeeld geen antwoord op de vraag of de universiteiten het recht hebben om onderzoeksresultaten achter te houden, en zo ja, binnen welke termijn.

Tenslotte betreurt ook deze spreker dat het ontwerp van decreet niet van toepassing is op de hogescholen. Hij hoopt dat de herstructurering van het HOBU er alsnog komt, en dat dit decreet dan ook van toepassing zal worden op de nieuwe hogescholen.

Een andere spreker sluit zich aan bij deze bedenking. Hij merkt op dat ook de huidige hogescholen aan toegepast wetenschappelijk onderzoek doen, en hij vraagt hoe zij hun dienstverlening aan derden dienen te organiseren.

Dezelfde spreker betreurt dat in het ontwerp van decreet ‘dienstverlening’ eerder in enge zin wordt geïnterpreteerd, namelijk puur wetenschappelijke dienstverlening. Volgens hem kan van de universiteiten maatschappelijke dienstverlening in brede zin verwacht worden, en dergelijke vorm van dienstverlening kan moeilijk in een contract gevat worden. Zo is hij van mening dat het departement onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap meer gebruik zou kunnen maken van de onderzoeksresultaten van de pedagogische faculteiten.

Een laatste spreker kondigt aan dat ook zijn fractie het ontwerp van decreet zal goedkeuren. Hij is verheugd dat de derde functie nu decretaal geregeld is, maar hij benadrukt dat voor zijn partij onderwijs de prioritaire opdracht van de universiteiten moet blijven. Hij hoopt dat het voorliggend ontwerp van decreet innoverend zal werken en dat het veel wetenschappelijke centra en parken tot gevolg zal hebben.

111. Antwoord van de minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

– Evaluatie

De minister bevestigt dat het voorliggend ontwerp van decreet na een vijftal jaar geëvalueerd en eventueel bijgestuurd zal worden. Het is dus niet bedoeld als een onherroepelijke regeling van de samenwerking tussen de universiteiten en een derde rechtspersoon.

– Controle op de samenwerkingsverbanden

De minister stelt dat de bepalingen inzake controle samengelezen moeten worden met de opdracht en de bevoegdheden van de regeringscommissaris en de afgevaardigde van

financiën zoals omschreven in het universiteitsdecreet van 12 juni 1991. Dit betekent concreet dat alle beslissingen die de universiteiten inzake samenwerkingsverbanden nemen, ook inzake spin-offs en vzw's, onderhevig zijn aan de controle van de regeringscommissaris. Dit betekent eveneens dat alle uitvoeringsstukken – balansen, rekeningen enz. – aan de regeringscommissaris overgemaakt moeten worden. Hij heeft eveneens het controlerecht over alle beleggingen en de opbrengst van deze beleggingen.

De minister benadrukt dat de verregaande autonomie die hij de universiteiten inzake het aangaan van samenwerkingsverbanden verleent, juist verantwoord is door het bestaan van de figuur van de regeringscommissaris met zijn welomschreven en uitgebreide bevoegdheden. Bovendien gaat een bijkomende controle uit van het college van regeringscommissarissen. Dit college functioneert goed, wat onder meer blijkt uit het feit dat aan de verschillende universiteiten een vrij uniforme manier van werken is gegroeid. Dit neemt niet weg dat het college soms ook faalt. Dit is bijvoorbeeld het geval voor wat de wijze van interpretatie van de cumulregeling aan de verschillende universiteiten betreft. Deze interpretatie kan echter niet los gezien worden van de vroegere praktijk inzake cumulregeling van de verschillende instellingen.

– *HOB*

Juist omdat voor de huidige hogescholen de figuur van regeringscommissaris ontbreekt, kan het voorliggend ontwerp van decreet bezwaarlijk van toepassing gemaakt worden op de hogescholen. In het ontwerp van decreet op de herstructurering van het HOB is de figuur van regeringscommissaris wél ingeschreven, en na goedkeuring van dit decreet kan het voorliggend ontwerp van decreet dan ook uitgebreid worden tot de hogescholen. Hier wenst de minister zich uitdrukkelijk toe te engageren.

Ondertussen kunnen de huidige hogescholen toegepast wetenschappelijk onderzoek verrichten en kunnen zij samenwerkingsakkoorden met de universiteiten sluiten, en dit volgens de bepalingen van de huidige wetgeving. Dit betekent bijvoorbeeld dat indien dergelijk samenwerkingsverband tussen een universiteit en een hogeschool een contract sluit met een derde, de betrokken hogeschool een volwaardige partner in dit samenwerkingsakkoord is. De hogescholen kunnen echter geen effectieve partner zijn in een spin-off maatschappij. Hiervoor moet eerst het decreet op het HOB goedgekeurd worden.

– *Ontwikking van de regeling*

De minister beaamt dat individuele ontwikkeling van de regelgeving door de professoren niet uitgesloten kan worden.

Hij benadrukt tegelijkertijd dat individuele professoren het recht moeten behouden op een individuele vergoeding van geleverde prestaties. Zoniet dreigen de beste elementen de universiteit te verlaten, wat nadelig is voor de studenten en op termijn eveneens voor de maatschappij.

– *De driedelige gelijkwaardige opdracht van de universiteiten*

De minister is het niet eens met het lid dat onderwijs als dé prioritaire opdracht van de universiteit beschouwt. Voor hem vormen onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke dienstverlening in brede zin een 'driedelige gelijkwaardige opdracht' van de universiteiten.

De minister is het volmondig eens met het lid dat ervoor pleit aan de term dienstverlening een zo ruim mogelijke betekenis, namelijk deze van maatschappelijke dienstverlening, te geven. Het is juist dat de Memorie van Toelichting bij het ontwerp eigenlijk te veel van wetenschappelijke dienstverlening in enge zin gewaagt. Zo is hij het ook eens met de spreker die suggereerde dat het departement onderwijs en de faculteiten pedagogie van de verschillende universiteiten nauwer zouden samenwerken.

Het voorliggend ontwerp van decreet is een raamdecreet dat de universiteiten moet toelaten de zogenaamde 'derde functie' met de grootst mogelijke autonomie waar te maken, en dit volledig in de filosofie van het decreet van 12 juni 1991.

– De drie types van samenwerkingsverbanden en de garanties voor de derden

De minister bevestigt dat in de typologie van samenwerkingsverbanden bewust een hiërarchie werd ingevoerd. Het meest aangewezen samenwerkingsverband is de ad hoc overeenkomst. Dergelijk samenwerkingsverband is het meest overzichtelijke en biedt de beste controle mogelijkheden. Indien een overeenkomst niet het gepaste antwoord blijkt, kan overgestapt worden naar een spin-off, en indien ook deze vorm van samenwerking geen voldoening biedt kan, in laatste instantie, een vzw opgericht worden.

Wat de garanties voor derden betreft, stelt de minister dat zoveel mogelijk dient gespecificeerd in de overeenkomst. Zo kan dergelijke overeenkomst bepalen dat onderzoeksresultaten geheim gehouden worden.

IV. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 2

De minister vestigt de aandacht op een taalfout in de eerste regel, namelijk 'worden' dat vervangen moet worden door 'wordt'. De Commissie stemt hiermee in.

Artikel 2 wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikelen 3 en 4

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 5

In dit verband kan verwezen worden naar een opmerking

Artikel 6

Een lid merkt op dat de wending ‘billijke verdeling van de inkomsten’ zeer rekbaar is. Wellicht moet ‘billijk’ nader gespecificeerd worden.

De minister antwoordt dat hij een nadere omschrijving bewust wil vermijden omdat dergelijke invulling tot de autonomie van de universiteiten behoort. De universiteiten zullen ter zake een eigen reglement moeten uitschrijven, maar ook in dergelijk algemeen reglement zal steeds een zekere graad van interpretatieruimte ingebouwd moeten worden. Belangrijkste is dat de universiteiten een aandeel in de inkomsten zullen hebben.

Een lid vraagt of met de term ‘opdrachtgever’ in de voorlaatste regel van de eerste paragraaf niet ‘opdrachthouder’ wordt bedoeld. De minister antwoordt ontkennend en verduidelijkt dat het hier wel degelijk de verdeling van de inkomsten tussen de universiteit en de externe derde als opdrachtgever betreft. Deze verdeling staat los van de verdeling van de opbrengsten binnen de universiteit.

Artikel 6 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 7

Artikel 7 wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 8

Op dit artikel wordt door de Vlaamse regering een amendement ingediend (Stuk 447 (1993-1994) – Nr. 2) dat ertoe strekt aan de derde alinea een paragraaf toe te voegen die luidt als volgt : ‘Deze vergoedingen kunnen uitbetaald worden voor wetenschappelijke dienstverlening uitgevoerd vanaf 1 oktober 1993’. Hiermee wendt de minister de ingangsdatum voor de uitbetaling van de in dit decreet voorziene vergoedingen te doen aansluiten bij de ingangsdatum van de nieuwe cumulregeling.

Een lid vraagt of de regeringscommissarissen betrokken zullen worden bij het uitschrijven van het intern reglement. De minister antwoordt dat de regeringscommissaris expliciet bij de voorbereiding van dit reglement betrokken kan worden, maar dat het alleszins ter goedkeuring moet voorgelegd worden aan de raad van bestuur waarin de regeringscommissaris zetelt. Hier kan hij opmerkingen maken en eventueel zijn veto stellen.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden eenparig aangenomen.

Artikelen 9 en 10

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 11

Een lid vraagt welke de gevolgen zijn indien een spin-off bedrijf failliet gaat. De minister antwoordt dat de inbreng in kapitaal vanwege de universiteit verloren is. Indien de in-

breng van de universiteit echter beperkt was tot een immateriële inbreng waardoor de universiteit eigenaar werd van oprichtersaandelen van het spin-off bedrijf, verliest de universiteit enkel de boekhoudkundige waarde van deze aandelen.

Het lid vraagt of hier de gewone regels van het vennootschapsrecht van toepassing zijn. De minister antwoordt bevestigend. Hij voegt er nog aan toe dat de universiteit er alleszins op moet toezien dat de aard van haar participatie in een derde onderneming en het risico dat zij loopt goed is omschreven en dat dit alles goed gecontroleerd kan worden.

Artikel 11 wordt eenparig aangenomen.

Artikelen 12 tot en met 26

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

V. Eindstemming

Het geamendeerde ontwerp van decreet wordt met 13 stemmen eenparig aangenomen.

De verslaggever,

P. HOSTEKINT

De voorzitter,

C. MOORS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld bij artikel 59bis van de Grondwet.

HOOFDSTUK 1

Wetenschappelijke dienstverlening door de Universiteiten

Artikel 2

Onder de wetenschappelijke dienstverlening wordt voor de toepassing van dit decreet verstaan alle prestaties ten behoeve van derden, tegen vergoeding geleverd door diensten van een universiteit of hieraan verbonden personen in uitoefening van hun opdracht aan de universiteit en die voortvloeien uit aan de universiteit aanwezige kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek of technologie.

Artikel 3

Er mogen geen overeenkomsten van wetenschappelijke dienstverlening afgesloten worden zonder voorafgaande toestemming van het universiteitsbestuur.

Artikel 4

De kosten die rechtstreeks voortvloeien uit de uitvoering van de overeenkomsten van wetenschappelijke dienstverlening ingevolge het gebruik van lokalen, infrastructuur, diensten of personeel van de universiteit en die door deze instelling éénduidig bepaald of gemeten kunnen worden komen volledig voor rekening van de opdrachtgever.

Indien de universiteit personeel aanwerft voor de uitvoering van de overeenkomst, vallen de betrokken personeelsleden onder de toepassing van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

Artikel 5

Ingeval de overeenkomst onderzoek betreft, dient zij voor de betrokken onderzoekers of instelling de voorwaarden te bepalen van het recht op publikatie, van het gebruik van resultaten in colleges of wetenschappelijke bijeenkomsten en van de valorisatie van het onderzoek.

Hierbij kan bepaald worden dat publikatie, gebruik of mededeling gedurende een redelijke termijn worden uitgesteld, om een partij de mogelijkheid te geven de resultaten van de wetenschappelijke dienstverlening te valoriseren.

Artikel 6

Indien de prestaties kunnen leiden tot valorisatie van onderzoeksresultaten met inbegrip van het nemen van octrooien, licenties of het vestigen van andere intellectuele rechten,

moet een billijke verdeling van de inkomsten hiervan tussen de universiteit en de opdrachtgever in de overeenkomst bedongen worden.

Bij de verdeling van deze inkomsten, moet(en) de **partij** die de kosten hiervan heeft (hebben) gedragen hiervoor volledig vergoed worden voordat een verdere verdeling plaatsvindt.

Artikel 7

De overeenkomsten die onderzoek betreffen mogen geen verbintenis inhouden die het resultaat van het wetenschappelijk onderzoek betreft.

Artikel 8

De universiteiten stellen een intern reglement op dat het afsluiten, het beheer en de uitvoering van de dienstverleningscontracten regelt, en dat bepaalt op welke wijze de inkomsten van de overeenkomsten, na aftrek van alle kosten, binnen de universiteit bestemd worden.

De overeenkomsten dienen, behoudens ingeval van een overeenkomst met een overheid waarbij een voorafname door een regelgeving is uitgesloten, in een voorafname van ten minste 10% te voorzien op de middelen die door de contractanten ter uitvoering van de overeenkomst besteed zullen worden, exclusief de voorafname zelf. Het bedrag overeenkomend met deze voorafname moet expliciet in de overeenkomsten vermeld worden onder een rubriek „centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten”. Het wordt door de universiteit voorafgenomen als minimum vergoeding voor de terbeschikkingstelling van haar algemene infrastructuur en diensten en voor kosten die voortvloeien uit de uitvoering van de overeenkomsten maar niet eenduidig door de universiteit bepaald of gemeten kunnen worden.

Het intern reglement kan tevens voorzien in de mogelijkheid tot uitkering van een persoonlijke vergoeding aan de personeelsleden van de universiteit die het dienstverleningscontract hebben uitgevoerd. Het totaal bedrag van deze vergoedingen bedraagt hoogstens de helft van de in het eerste lid bedoelde inkomsten. Deze vergoedingen kunnen uitbetaald worden voor wetenschappelijke dienstverlening uitgevoerd vanaf 1 oktober 1993.

HOOFDSTUK II

Deelname in spin-off bedrijven

Artikel 9

Onder spin-off bedrijven moet, voor de toepassing van dit decreet, worden verstaan ondernemingen met rechtspersoonlijkheid overeenkomstig de wetten op de handelsvennootschappen, waarvan de bedrijfsactiviteit gericht is op de maatschappelijke of industriële valorisatie van wetenschappelijke kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek, technologie of administratieve of logistieke innovaties ontwikkeld aan de universiteit.

Artikel 10

Onder deelnemen moet, voor de toepassing van dit decreet, worden verstaan, de rechtstreekse inbreng van de universiteit in die spin-off bedrijven als vennoot, van immateriële activa of van immateriële activa en financiële middelen.

Artikel 11

Een universiteit kan in een spin-off bedrijf alleen maar deelnemen indien :

a) de deelname een toegevoegde waarde voor de universiteit meebrengt ;

b) de belangen van de universiteit niet worden geschaad en de financiële toestand van de universiteit niet in het gedrang komt.

Artikel 12

Financiële inbreng door de universiteit is slechts mogelijk wanneer de wetenschappelijke kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek, technologie of administratieve of logistieke innovaties die aan de universiteit ontwikkeld werden en die de basis vormen voor de oprichting van een spin-off bedrijf, eveneens als inbreng van immateriële activa vanwege de deelnemende universiteit worden gevaloriseerd.

In ruil voor deze immateriële inbreng en naargelang de vorm ervan, kan de universiteit hetzij aandelen of winstbewijzen verkrijgen, met of zonder stemrecht. Desgevallend kunnen aan de universiteit obligaties worden toegekend. Op vraag van de Commissaris van de Vlaamse regering wordt de waardering van de immateriële inbreng verricht door een bedrijfsrevisor of een ander onafhankelijk expert.

Het gebruik van infrastructuur, personeel of lokalen van de universiteit kan nooit als inbreng in een spin-off bedrijf beschouwd worden, maar dient steeds het voorwerp van een overeenkomst tussen het bedrijf en de universiteit te zijn. De vergoeding die het bedrijf hiervoor betaalt moet minstens kostendekkend zijn voor de universiteit.

Artikel 13

De financiële inbreng mag niet ten laste komen van middelen die door de overheid rechtstreeks of onrechtstreeks aan de universiteit worden verstrekt.

Artikel 14

Indien de universiteit in ruil voor haar inbreng aandelen in het spin-off bedrijf ontvangt mogen deze op geen enkel ogenblik een meerderheid van de maatschappelijke aandelen uitmaken en mag de universiteit in ruil voor haar inbreng nimmer een meerderheid van de stemrechten verwerven.

Voor het bepalen van de positie van meerderheidsaandeelhouder moeten ook de door de universiteit verleende achtergestelde en converteerbare leningen in aanmerking worden genomen.

Artikel 15

De universiteit kan zich nooit tot meer verbinden dan haar inbreng en neemt inzonderheid terzake van oprichtersaansprakelijkheid, daartoe alle nodige maatregelen.

Artikel 16

Het universiteitsbestuur kan één of meer van haar bestuurders of personeelsleden aanwijzen om namens de universiteit zitting te hebben in de raad van bestuur van het spin-off bedrijf, op voorwaarde dat voor de betrokken persoon of personen een verzekeringspolis tot dekking van hun bestuurdersaansprakelijkheid wordt gesloten. De kosten van deze polis zijn voor rekening van de universiteit.

Artikel 17

De maatschappelijke zetel van het spin-off bedrijf mag niet gevestigd zijn in lokalen die aan de universiteit toebehoren, indien deze lokalen door de instelling ook gebruikt worden voor onderwijs, onderzoek, sociaal-culturele voorzieningen of administratie.

Artikel 18

Iedere deelname in een spin-off bedrijf dient te worden goedgekeurd door het universiteitsbestuur. Bij deze goedkeuring dient het universiteitsbestuur zich uitdrukkelijk akkoord te verklaren met :

- de oprichtingsakte van de vennootschap ;
- het business-plan waaruit blijkt hoe de ingebrachte wetenschappelijke kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek, technologie of administratieve of logistieke innovaties gevaloriseerd zullen worden ;
- de waarde van immateriële inbreng ;
- in voorkomend geval de grootte van de financiële inbreng ;
- in voorkomend geval het ontwerp van overeenkomst tussen het spin-off bedrijf en de universiteit voor het gebruik van lokalen, infrastructuur, diensten of personeel.

Het universiteitsbestuur beslist over de bestemming van de opbrengsten van de participatie.

Het universiteitsbestuur kan in een reglement bijkomende voorwaarden vastleggen voor het nemen van participaties in een spin-off bedrijf.

Artikel 19

9 1. Jaarlijks dienen de balans en de winst- en verliesrekening van het spin-off bedrijf ter kennisgeving aan het universiteitsbestuur te worden voorgelegd.

§ 2. Om de vijf jaar dient het universiteitsbestuur een evaluatie te maken over de participatie in het spin-off bedrijf. Hierbij dient nagegaan te worden of de bedrijfsactiviteit nog voldoet aan de bepaling vermeld in artikel 9 van dit decreet.

Indien hieraan niet meer voldaan wordt dient de universiteit haar participatie in dit bedrijf terug te trekken.

HOOFDSTUK 111

Deelname in en relaties met vzw's of andere rechtspersonen

Artikel 20

§ 1. Onverminderd de bepalingen in hoofdstuk 11 van dit decreet kan een universiteit slechts deelnemen — hetzij als rechtspersoon zelf, hetzij via uitdrukkelijk door haar aangevozen personen of organen - in de oprichting of de werking van een VZW, van een internationale vereniging met wetenschappelijk doel of van een instelling van openbaar nut op grond van een formele beslissing van het universiteitsbestuur en indien hiervoor een juridische of rationele verantwoording bestaat.

§ 2. De universiteiten kunnen ook deelnemen in vennootschappen die als maatschappelijk doel de uitbouw, de uitbating en het beheer van incubatie- en innovatiecentra of van wetenschapsparken hebben.

De artikelen 11, 13 tot 18 en artikel 19 § 1 zijn eveneens van toepassing voor de deelname in de vennootschappen zoals bedoeld in deze paragraaf.

Artikel 21

VZW's of andere rechtspersonen die onderzoek, wetenschappelijke dienstverlening, contractonderwijs, administratieve diensten of sociaal-culturele dienstverlening van de universiteit overnemen, worden slechts toegelaten op voorwaarde dat deze activiteiten niet op de vereiste wijze door de universiteit zelf of door middel van een eenvoudige overeenkomst uitgevoerd kunnen worden, en indien de algemene of financiële belangen van de universiteit niet worden geschaad.

Personeelsleden, andere dan die genoemd in artikel 20 § 1, die wensen deel te nemen aan de oprichting of werking van een dergelijke VZW of andere rechtspersoon, dienen dit vooraf te melden aan de universiteit.

Artikel 22

VZW's of andere rechtspersonen die voor de uitvoering van hun activiteiten geheel of gedeeltelijk gebruik wensen te maken van lokalen, infrastructuur, diensten of personeel van de universiteit dienen hiervoor vooraf toestemming verkregen te hebben van het universiteitsbestuur.

Artikel 23

§ 1. Tussen de in de artikelen 20 § 1 en 21 vermelde VZW's of andere rechtspersonen en de universiteit dient een overeenkomst afgesloten te worden die minstens omvat :

1° de voorwaarden voor medebeheer van de VZW, de internationale vereniging met wetenschappelijk doel of de instelling van openbaar nut als de universiteit zelf deelneemt

zoals bepaald in artikel 20 § 1, voor zover deze voorwaarden niet in de oprichtingsakte bepaald zouden zijn;

2° de voorwaarden waaronder de VZW of andere rechtspersoon gebruik kan maken van lokalen, infrastructuur, diensten of personeelsleden van de universiteit en de vergoeding die hiervoor betaald dient te worden; behoudens deze rechtstreekse kosten waarvoor de overeenkomst bepaalt dat zij afzonderlijk aan de universiteit moeten worden terugbetaald, bepaalt de overeenkomst ook dat de VZW of andere rechtspersoon ten minste 10 % op de som van lidmaatschapsgelden, schenkingen in contanten, overheidstoeelagen in de mate dat de financierende overheid dit toelaat en inkomsten uit activiteiten als voorafname afdraagt aan de instelling als minimale vergoeding voor de terbeschikkingstelling of gebruik van haar algemene infrastructuur en diensten;

Van deze voorafname kunnen worden vrijgesteld :

— de giften door de betrokken rechtspersoon aan de universiteit, voor zover deze uit de voor te leggen jaarrekeningen blijken ;

— de bedragen besteed aan apparatuur indien deze opgesteld staat in lokalen van de universiteit, en gratis ter beschikking staat voor onderzoek, wetenschappelijke dienstverlening of onderwijs door de instelling zelf uitgevoerd of verstrekt ;

— bedragen die onmiddellijk dienen te worden doorgestort aan andere onderzoekspartners, voor zover deze in de desbetreffende overeenkomst tussen de VZW of andere rechtspersoon en de financierende partij vermeld worden ;

3° de wijze waarop de universiteit in voorkomend geval deelneemt in de opbrengsten van de andere rechtspersoon ;

4° de verplichting jaarlijks de jaarrekeningen of balans en een jaarverslag ter kennisgeving aan de universiteit op te sturen. De jaarrekeningen moeten derwijze opgesteld zijn dat hieruit de voorafname ondubbelzinnig te berekenen is.

§ 2. Tussen de VZW's of andere rechtspersonen waarin de universiteit niet deelneemt of die geen activiteiten uitoefenen zoals bedoeld in art. 21 en die enkel gebruik maken van lokalen of infrastructuur, en de universiteit dient een overeenkomst afgesloten te worden waarin de voorwaarden voor gebruik door de VZW of andere rechtspersoon van lokalen of infrastructuur en de vergoeding welke alle kosten moet dekken, die hiervoor moet betaald worden, bepaald worden.

Artikel 24

De VZW's of andere rechtspersonen dienen zich naar buiten duidelijk te profileren als afzonderlijke rechtspersonen. Ze kunnen de naam van de universiteit slechts gebruiken met uitdrukkelijke toestemming van de instelling, en onder de voorwaarden die bepaald dienen te worden in de overeenkomst bedoeld in art. 23 van dit decreet.

Artikel 25

De universiteitsbesturen stellen ter uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk een intern reglement op.

Overgangsbepaling

Artikel 26

De rechtspersonen die bij de inwerkingtreding van dit decreet al actief zijn in de domeinen vermeld in art. 21, le ali-neae, gebruik maken van lokalen, infrastructuur, diensten of personeel van de universiteit, of waarin de universiteit zelf participeert en op het ogenblik van de inwerkingtreding ervan niet voldoen aan de voorwaarden bepaald in dit decreet, beschikken over een termijn van één jaar om zich hiermee in regel te stellen. Indien zij na verloop van deze termijn hieraan nog niet voldaan hebben, verzoekt de universiteit de rechtspersoon over te gaan tot vrijwillige ontbinding, en zich te laten integreren binnen de eigen structuren van de universiteit. Anders dient elke verdere terbeschikkingstelling of gebruik van lokalen, infrastructuur, personeel of andere diensten van de universiteit onmiddellijk gestaakt te worden.

De universiteiten brengen, via de commissarissen van de Vlaamse regering, ten laatste achttien maanden na de inwerkingtreding van dit decreet verslag uit over de wijze waarop uitvoering werd gegeven aan de bepalingen vervat in hoofdstuk 111 van dit decreet.
